

Staða rafrænna viðskipta á Íslandi

Framtíðin er núna – rafrænir reikningar

Ráðstefna Ský, Grand Hótel Reykjavík, 30. apríl 2009

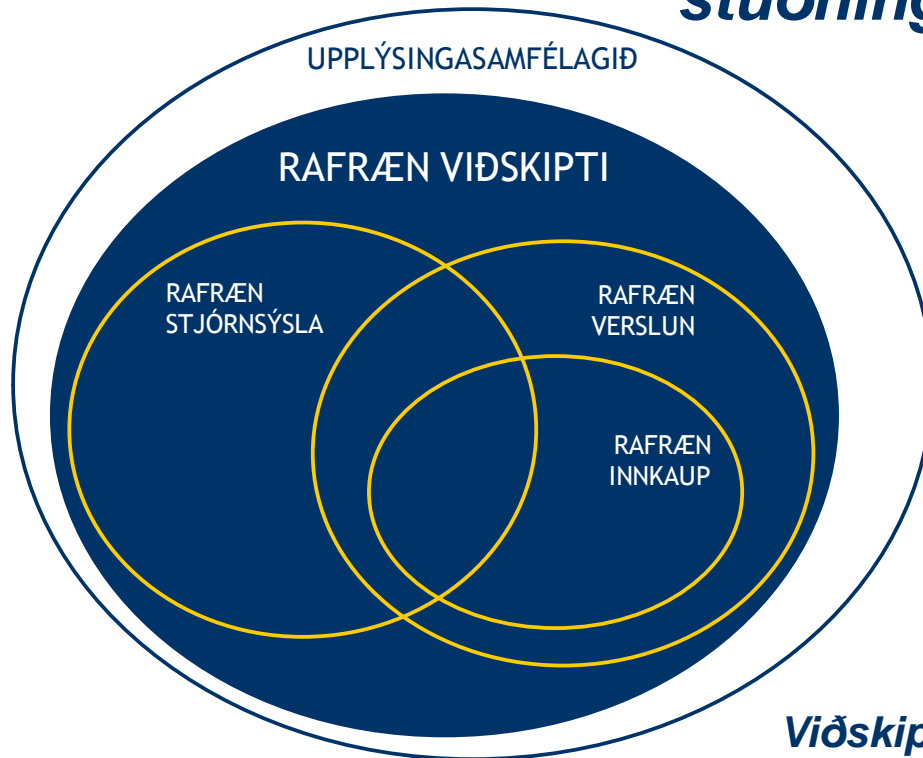

Arnaldur F. Axfjörð

Sérfræðingur

Skilgreining

Nýting á upplýsinga- og fjarskiptatækni til stuðnings allri starfsemi í viðskiptum

Með aðferðum rafrænna viðskipta geta fyrirtæki og stofnanir tengt innri og ytri upplýsingavinnslukerfi sín á skilvirkari og sveigjanlegri hátt, til að vinna nánar með birgjum sínum og samstarfsaðilum, og til að uppfylla betur þarfir og væntingar viðskiptavina sinna.

Viðskipti: Öll starfsemi í samfélaginu með vörur og þjónustu.

Allir rafrænir hættir í viðskiptum og allir þátttakendur

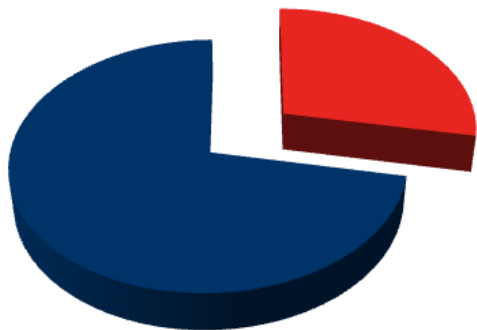
- Innheldur B2B, B2C, A2A, B2G, G2G, G2C
- Ómótuð samskipti
 - Miðlun upplýsinga á vefsetrum, miðlun rafrænna skjala í tölvupósti, aðgengi yfir Internetið að „mínum síðum“, vefverslanir, ...
- Mótuð samskipti
 - Samtenging ferla - innri og ytri
 - Sjálfvirkni með miðlun á stöðluðum skeytum
 - EDIFACT-skeyti yfir X.400
 - Ýmis skeytaform yfir skeytamiðlun (m.a. X.400, SPAN)
 - Ýmis skeytaform yfir Internetið

NOTKUN RAFRÆNNA VIÐSKIPTA

Sjálfvirk gagnaskipti um netkerfi – 2008*

- Í heild: 28% fyrirtækja
- Samskipti við opinbera aðila: 20% fyrirtækja
- Ályktun um fjölda fyrirtækja:

- Um 2.481 skráð fyrirtæki með ≥ 10 launaða starfsmenn í lok árs 2007
- 695 fyrirtæki notuðu sjálfvirk gagnaskipti um netkerfi
- 496 fyrirtæki höfðu sjálfvirk gagnaskipti við opinbera aðila um netkerfi
- 621 fyrirtæki seldu vöru eða þjónustu um netkerfi

* Upplýsingatækni: Tæknibúnaður, netnotkun og rafræn viðskipti fyrirtækja 2008. Hagtíðindi, 93. árg. nr. 63, 2008:2 14. nóvember 2008.

NOTKUN RAFRÆNNA VIÐSKIPTA

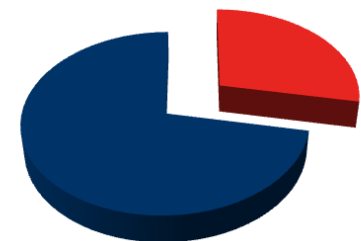
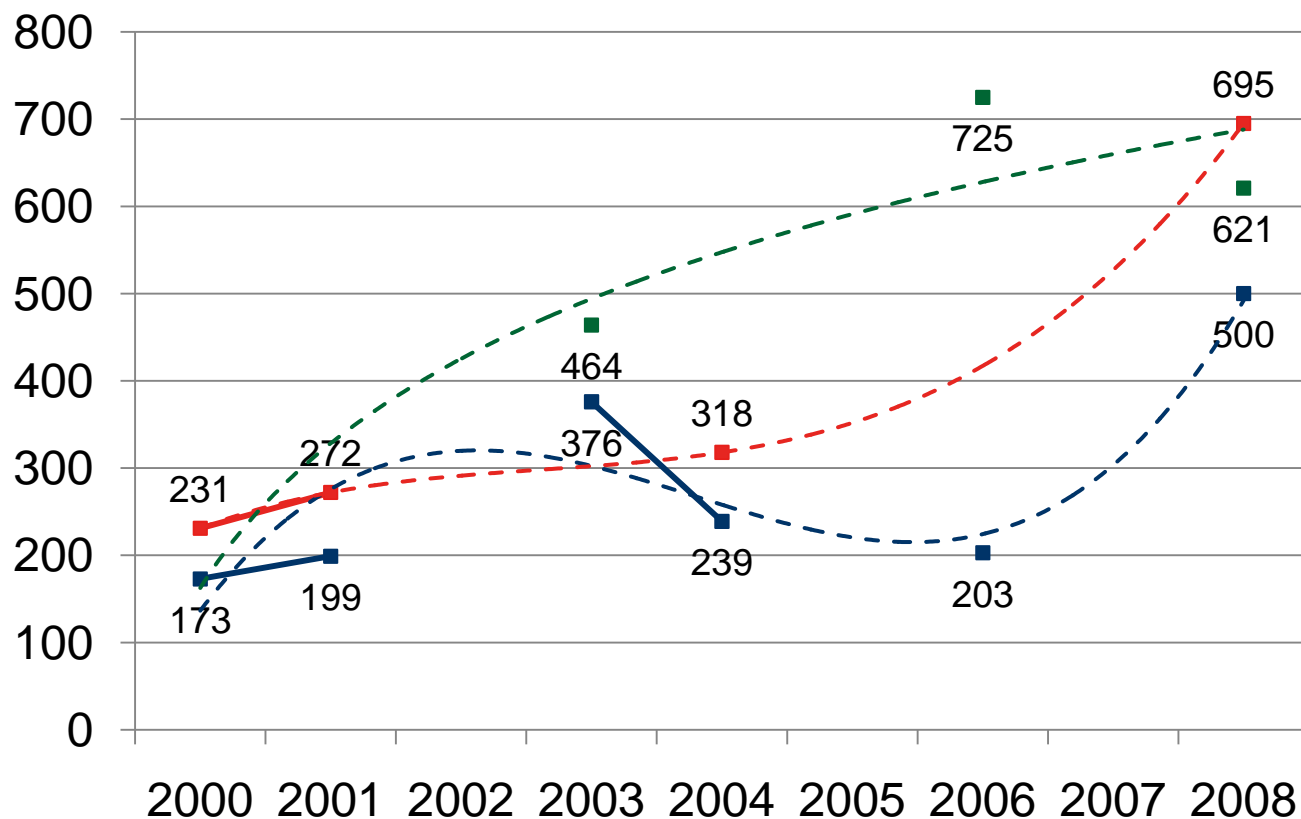
Notkun EDIFACT-skeyta - 2008

	Tollur (Customs)	Flutningar (Transport)	Greiðslumiðlun (Finance)	Heilsugæsla (Health care)	Verslunarskeyti (Supply chain)	
CUSDEC	■					Customs declaration message
CUSRES	■					Customs response message
IFTMAN		■				Arrival notice message
IFTMCS		■				Instruction contract status message
IFTMIN		■				Instruction message
AUTHOR			■			Authorization message
BANSTA			■			Banking status message
CREADV			■			Credit advice message
DEBADV			■			Debit advice message
DIRDEB			■			Direct debit message
FINSTA			■			Financial statement of an account message
PAYEXT			■			Extended payment order message
PAYMUL			■			Multiple payment order message
PAYORD			■			Payment order message
MEDPRE				■		Medical prescription message
DESADV					■	Despatch advice message
INVOIC					■	Invoice message
ORDCHG					■	Purchase order change request message
ORDERS					■	Purchase order message
ORDRSP					■	Purchase order response message
PARTIN					■	Party information message
PRICAT					■	Price/sales catalogue message
REMADV					■	Remittance advice message
RETANN					■	Announcement for return message
SLSFCT					■	Sales forecast message
SLSRPT					■	Sales data report message

- Ýmsar atvinnugreinar
 - Tollþjónusta, verslun, heilsugæsla, flutningar, greiðslumiðlun
- 26 mismunandi skeyti
 - Fjölgun úr 18 árið 2000
- Vaxandi hagræðing
 - Vaxandi umferð
 - Aukin sjálfvirkni
 - Meiri hraði
- Væntanlega 400-600 fyrirtæki

ÞRÓUN Á ÍSLANDI - ÁLYKTUN

Hæg þróun?

- EDIFACT
- Sjálvvirk gagnaskipti
- Sala um netkerfi

Heimildir: Hagtíðindi 2003-2008; efnisflokkur *Upplýsingatækni*.

Könnun á útbreiðslu rafræna viðskipta og notkun á EDI rammakeytum á Íslandi. Ríkiskaup, ICEPRO og EAN á Íslandi, 2000.

Könnun um rafræna viðskiptahætti. Útflutningsráð, EuroInfo, SARÍS, 2002.

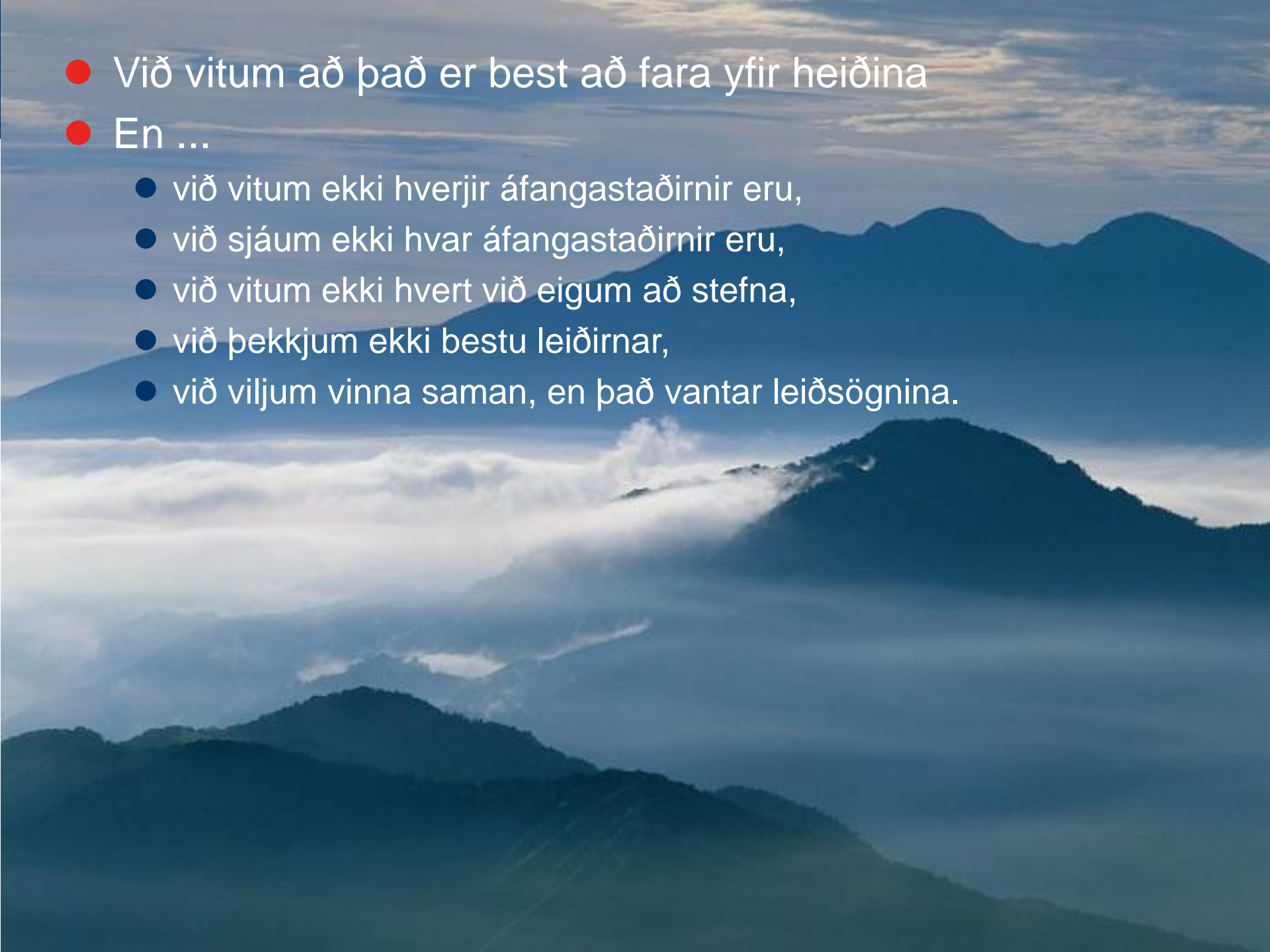
GREINING Á STÖÐUNNI - UPPLÝSINGAÖFLUN

- Könnun á afstöðu til rafrænna viðskipta og umhverfis þeirra
 - Spurningalisti sendur til lykilmálks í umhverfi rafrænna viðskipta
 - hjá opinberum aðilum,
 - hjá samtökum í atvinnulífinu,
 - hjá öðrum samtökum sem starfa á vettvangi samræmingar rafrænna viðskipta.
 - Fundir með stórum notendum rafrænna viðskipta til að fá fram sjónarmið og áherslur þeirra
 - hjá einkafyrirtækjum,
 - hjá hinu opinbera.

STAÐAN Á ÍSLANDI Í HNOTSKURN

- Rafræn viðskipti hafa ekki náð þeirri útbreiðslu sem vænst var
 - Stöðlun og samstillt verklag hafa ekki náð því marki sem þarf
 - Ýmsar hindranir af ýmsum toga eru í samfélaginu
- Fyrirtæki og stofnanir almennt jákvæð
 - Rafræn viðskipti talin skila ávinningi
- En ...
 - Sýn á ávinning er ekki nógu skýr
 - Það skortir almennt þekkingu og skilning á tækifærum og mögulegum ávinningi
 - Það skortir hvatningu til samstarfs og aðgerða
 - Það skortir skýra sameiginlega stefnu fyrir samfélagið – hið opinbera og atvinnulífið
- Það er þoka á heiðinni!

-
- Við vitum að það er best að fara yfir heiðina
 - En ...
 - við vitum ekki hverjir áfangastaðirnir eru,
 - við sjáum ekki hvar áfangastaðirnir eru,
 - við vitum ekki hvert við eigum að stefna,
 - við þekkjum ekki bestu leiðirnar,
 - við viljum vinna saman, en það vantar leiðsögnina.

YTRA UMHVERFI Á ÍSLANDI

Ytri þættir eru öflugir en það skortir þekkingu, samstarf og ásættanlegt samskiptalag

- Jákvæðir þættir
 - Innviðir upplýsinga- og fjarskiptatækni góðir
 - Mannauður er mikill
 - Öflugir drifkraftar – sparnaður og hagræðing
- Skortir ...
 - innviði fyrir skilvirka og rekjanlega miðlun yfir Internetið,
 - þekkingu og skilning stjórnenda,
 - samstarf um stefnumótun og samstilltar aðgerðir.

HELSTU HINDRANIR AÐ MATI LYKILFÓLKS

Margar, margskonar og varða flesta þætti í umhverfi rafrænna viðskipta

- Skortir fjármagn fyrir þróun og útfærslu
- Ávinningur er ekki nægilega sýnilegur
- Kostnaður við innleiðingu er of hár
- Töluverð óvissa um lögformlega stöðu rafrænna skjala og samskiptaleiða
- Skortir samstillingu hjá ríkinu
- Horft of mikið á þarfir ríkisins
- Hugbúnaðarlausnir taka ekki nægilega mið af útfærslu staðlaðra lausna

HVATAR OG MIKILVÆGT FRUMKVÆÐI

Ábendingar lykilfólks

- Gera ávinning sýnilegri
 - Þekking og skilningur á ávinningi
 - Bestu aðferðir – þekkja ógnir og áhættu
- Frumkvæði stórra fyrirtækja og stofnana
 - Sátt um stefnu, viðmið og áherslur
 - Ekki þvinga smærri aðila
- Auka samstarf um mótun umhverfis rafrænna viðskipta
 - Auka þátttöku hugbúnaðarhúsa og fjármálafyrirtækja

HELSTU ÁHERSLUR OG VERKEFNI SEM UNNIÐ ER AÐ

Allir vilja beita upplýsinga- og fjarskiptatækni til hins ýtrasta ...

- Innleiðing rafrænna reikninga hjá ríkinu
- Stöðlun og samhæfing rafrænna viðskipta
 - Áhersla á innleiðingu XML-byggðra skeyta
- Áhersla á fjölgun viðskiptaskeyta
- Rafræn opinber innkaup
 - Samstarf um rafrænt útboðskerfi
 - Þátttaka í starfi IDABC í rafrænum innkaupum
- Rafræn stjórnsýsla – *Netríkið Ísland*
- Rafræn skilríki fyrir almenning
 - Samstarfsverkefni ríkis, banka og sparisjóða

FJÖLÞJÓÐLEG VERKEFNI

Íslendingar taka ekki mikinn þátt í þróun og útfærslu rafrænna viðskipta erlendis – en fylgjast með

- NES og CEN-CLC BII – XML-byggð skeyti
- UN/CEFACT – mótuð viðskipti
- Samstarf PRO-nefnda á Norðurlöndum
- GITB-verkefnið hjá CEN-CLC - prófunarkerfi
- IDABC – opinber innkaup
- SEPA - greiðslumiðlun
- PEPPOL – innkaup
- STORK – kennsl og heimilun
- Sérfræðingahópur framkvæmdastjórnar EB í rafrænum innkaupum

En það er ennþá þoka á heiðinni ...

KORT TIL AÐ RATA YFIR HEIÐINA?

eBCM-líkanið fyrir rafræn viðskipti og umhverfi þeirra

- Ytri þættir – ytra umhverfi
 - Forsendur
 - Drifkraftar
- Jaðarþættir
 - Innleiðing - hindranir, hvati & frumkvæði
 - Viðskiptalegar eignir
- Byggingareiningar – kjarni
 - Hugarfar – þekking, vitund, hvati, samstarf
 - Samkomulag – lög, staðlar, samningar
 - Fullvissa – öryggi og traust
 - Samstilling – innihald, samþætting, miðlun

Paving for eFuture: Meeting the challenge of new business practices. Norræna nýsköpunarmiðstöðin, maí 2008.

ÞOKAN Á HEIÐINNI

Tökum höndum saman ...

Takk fyrir!

Arnaldur F. Axfjörð
afax@admon.is

Admon ehf.
Hlíðasmára 3
201 Kópavogur
Sími: 530 8900
info@admon.is
www.admon.is

ADMON
RÁÐGJÖF